

roondgedachten
ge modulaties.
hese tusschen
t terecht, het
d en mensch,
n onrechte, de
ide, gemaakte,
chen God en

er, dat „Gods
i tegenstelling
aar „vleesch“;
Gods wereld
actien leggen.
en waarachtig
is, aldus, dat
or het medium
vrucht ten ge-
dijne winst. Er
elijke vleesch-
penbaart zich
sch geworden“
zinnen, en de
hetisch, dat is
ejes hetzelfde
ekt het Woord
niet zóó, dat
ruchten voort-
gen.

hier op aarde
meer dan één,
in „het factum
toch altijd po-
oord van God,
aar het houdt
zijn.
e consequentie
hen een onder-
rschil kan we-
in den wortel.
n leven, of als
een. Wederge-
hemelsch zaad.
t verwerpen of
iet, dat de één
Schrift is maar
tegenover des-

politiek? Ze is
onderscheiden.
je, Christelijke
te wetenschap,
te slechts gra-
dijke. Tusschen
il als tusschen
emel en aarde.
leen maar is de
beneden is, en

om werkelijk te
om niet te zeg-
tel: hen bezielt

e merken in de
lagen. Wij gaan
zen. Wij kunnen
sods Woord be-
Zoon bewijzen.
Maar daarom te-
onze menschen:
nieuwste AFG-

doelen wij niet
van anno 1834
nag dan „groote
Zondags nog de
atsprediking, en
iel, God-met-ons,
aan het klokke-
ken, van Maan-
lek, waar zij de
quentie radicaal
l staan van de
e manier onher-
at de prediking
ze los van het

de kerk wakker
natistichen sluimer
ield. De anderen
intf-dogmatistichen
tusschen preek-
en vergaderzaal,
schen politieken

n, „Groote Kerk“
en gymnastieklo-
r Adventswoord
r en Geest, en in
rsterkt door het
ruik van de dit
in wij dan des
op, opelschende
tiek arena, voor

igen in een week.
K. S.

van Niftrik.

tisch orgaan van
n Dr van Niftrik,
trecht had opge-
daat“ Schilder, is
stemming eischte
vezig geloof ver-

zegelt. Dr van Niftrik had begrijpelijkerwijze zijn hoofd over zoo'n synode geschild.

En nu komt Dr Hoek weer zijn hoofd over Dr van Niftrik schudden. Hij doet dit nog wel als scriba der Synode. Zij heeft aan cand. Sch. volgens hem zoo'n eisch niet gesteld. En natuurlijk komt hij nog eens aan- dragen met één van de zestien nieuwe synodale, en ook door ons hier besproken punten, n.l. met die pas- sage, waarin de synode verzekert, dat zij de gedachte verre van zich werpt, als zou de Doop bij elken doo- peling de aanwezigheid van inwendige genade „VAST- STELLEN“.

Dr van Niftrik kan echter gerust zijn. In ons blad (10 Aug. 1945) citeerden wij een brief van Dr F. W. Gros- heide, die het beter weten kan zelfs dan Dr J. Hoek, omdat hij met den toenmaligen candidaat gesproken heeft, alle stukken heeft ontworpen, en de heele materie heeft geleid. Voor de zooveelste maal citeeren wij uit Grosheide's brief:

„In de memorie ontken ik (cand. S.) o.m. dat het „Sacrament inwendige aanwezig genade verzegelt. „De synode heeft dat in strijd geacht met art. 33, „waar uitdrukkelijk beleden wordt, dat de sacra- menten zijn tekenen en zegelen van een „inwen- dige onzienlijke zaak.“

Terwijl bovendien uit officieele samenspreking is ko- men vast te staan, dat volgens de synodale commissie de sacramenten, indien ze waarlijk sacramenten zijn, inwendige aanwezig genade verzegelen. Bovendien is eveneens gebleken, dat de desbetreffende passage vol- gens welke cand. S. met de belijdenis in strijd was, op synodaal verlangen in het rapport is opgenomen. Wat anders nooit gebeurt.

Wij denken dus „aan wat Prof. Schilder eens schreef“ in den tijd, toen hij de binding aan de theologie van Kuyper zoo kras mogelijk verwierp in zijn verdediging van de niet-bindende kerken tegen de toenmalige Chr. Gereformeerden, n.l. dat het strijden tegen de misver- standen, ook de door de synode thans gewekte misver- standen vervelend is, maar nuttig. Er is inderdaad ver- harding bij deze synode, en ook bij Dr Hoek, want de uitspraak, dat de doop geenszins bij elken doopeling de aanwezigheid van inwendige genade VASTSTELT, is niet meer dan looze kalk, waarmee gepleisterd wordt. VASTSTELLEN? In het synodale denkraam stelt de doop heelemaal niets vast, zelfs niet dat hij doop geweest is. Is er n.l. geen inwendige aanwezig genade dan zijn de sacramenten volgens haar immers geen ware sacramen- ten, en de doop dus geen ware doop? Men lette trou- wens op de artikelen, die Ds H. J. Schilder in ons blad geschreven heeft naar aanleiding van den brief van Dr F. W. Grosheide.

Wij vragen evenals Dr Hoek: staat de zaak der voor- lichting inderdaad „hopeloos“? K. S.

STEMMEN UIT ONZE KERKEN

Bond van Vrouwenverenigingen.

Hooggeleerde Heer Professor.

Naar aanleiding van de verklaring van den Bond van Gereformeerde Vrouwenverenigingen, met een toelich- ting Uwerrijds opgenomen in „De Reformatie“ van 3 Nov. j.l., moet ik toch het navolgende U nog mededeelen.

Op 15 Aug. j.l. is het Bestuur van genoemden Bond voor de eerste maal na den oorlog bij elkaar gekomen. Persoonlijk was ik als afftredend bestuurslid voor het laatst ter vergadering.

Een zeer belangrijk punt van de agenda was: De houding van den Bond in de kerkelijke moeilijkheden. Het korte verslag van die vergadering, opgenomen in de „Mededeelingen“ van den Bond van October j.l., zegt er van:

„Met algemeen goedvinden werd nu eerst gesproken over de houding van den Bond in de kerkelijke moei- lijkheden. Onwillekeurig ontsoep zich hierover een breede gedachtenwisseling. Daar bij alle bestuursleden de ernstige wil tot „begrijpen“ en „vinden“ voorzat, stond het debat op hoog peil en deed het de prettige sfeer geen oogenblik schade aan. Na ernstige overwe- ging stelde het Bestuur een toelichting op, die zoo spoedig mogelijk aan de vereenigingen zal worden toe- gezonden. Met het oog op den ernst van den toestand zal zoo spoedig mogelijk een samenspreking met den mannenbond worden aangevraagd.“

Dit verslag is ondertekend door mej. G. J. Moleh- dijk, 2e secretaresse.

En een in hetzelfde blad opgenomen verslag van een bestuursvergadering van 26 September j.l. (waar ik dus niet meer aanwezig was, omdat ik na de vergadering van 15 Augustus had opgehouden bestuurslid te zijn) deelt mede:

„De Presidente brengt verslag uit van de samenspre- king met het bestuur van den mannenbond. Bij beide Besturen leeft de wensch, indien mogelijk, de eenheid in de Bonden te bewaren. Beide Bonden zullen daartoe een schrijven richten tot alle aangesloten vereenigingen. Breedvoerig wordt daarna besproken wat de inhoud van het schrijven zal zijn dat ons bestuur zal richten aan de vereenigingen. Tenslotte worde(t) met éénparige stemmen de inhoud vastgesteld. Deze zal ter beoorde- ling worden gezonden aan de Commissie van Advies en daarna worden gepubliceerd.“

Dit verslag is ondertekend door

„De Secretaresse“.

Nu zal de oppervlakkige lezer van die verslagen waar- schijnlijk ontgaan, dat in de vergadering van 15 Augus- tus een toelichting was opgesteld en dat ter vergade- ring van 26 September weer een inhoud van een schrij- ven werd opgesteld.

Daarover nu dit:

Op 15 Augustus werd met algemeene stemmen de navolgende verklaring of toelichting aangenomen: „dat onder de „opvatting van de belijdenisschriften“

moet worden verstaan, de opvatting zooals die einde 1905 in de Gereformeerde kerken wordt gevonden en die nu wordt gevonden in de Gereformeerde kerken, zowel als in de Gereformeerde Kerken, vrijgemaakt naar art. 31 D.K.O.“

dat dus lid van den Bond kunnen zijn vereenigingen van leden der Gereformeerde Kerken, zowel als ver- eenigingen van leden van de Gereformeerde Kerken vrijgemaakt naar art. 31 D.K.O.“

Bovendien werd afgesproken, dat men overleg zou plegen met den Mannenbond of deze eenzelfde verklar- ing zou willen publiceren om dan dit gezamenlijk te doen.

Uitdrukkelijk werd vastgelegd dat, wilde de Mannen- bond niet meedoen, men dan alleen deze verklaring zou publiceren. Zou de Mannenbond wel meedoen, dan moest de verklaring zoo letterlijk mogelijk gehandhaafd blijven en mocht alleen zoo noodig een enkel woord om redactionele redenen worden gewijzigd. Geest en hoofd- zaak moesten gehandhaafd blijven.

Bovendien zou de verklaring niet vooraf naar de Com- missie van Advies worden gezonden.

Nu mag men over de woordkeuze van de verklaring denken wat men wil en mag men ook overigens eenige bedenkingen hebben, het zal toch iedereen duidelijk zijn, dat uit den inhoud blijkt:

dat de Gereformeerde kerken, vrijgemaakt naar art. 31 D.K.O. en de vereenigingen van leden van die kerken, worden beschouwd als gelijkgesteld met die van de Gereformeerde kerken.

Ook wordt niet gesproken van een wachten op de Synode van de Gereformeerde Kerken van 1946.

Deze uitspraak was voor allen toen we naar huis gingen „bindend“ en ieder verheugde zich over het resultaat van de vergadering.

Wel heeft zowel een „synodaal“ als een „vrijge- maakt“ bestuurslid opgemerkt: „In theorie is het dus zoo mogelijk bij elkaar te blijven, maar we vreezen voor de praktijk“.

Nu komt de vergadering van 26 September d.v., met als resultaat de nu gepubliceerde verklaring. Men wijft zich dan de oogen uit over hetgeen men leest.

Immers hier is geen sprake meer van erkenning en van rechten van de „vrijgemaakte“ vereenigingen. De Bond is plotseling „synodaal“ en dat niet alleen, maar men adviseert de leden, dat zijn dus ook de vereeni- gingen van leden van de Gereformeerde Kerken, vrij- gemaakt naar Art. 31 D.K.O., om kalm lid te blijven en te wachten op een uitspraak van de Synode van 1946.

Ik wil er nog even op wijzen, dat in de vergadering van 15 Augustus een van de bestuursleden ook nog even opperde om te wachten op de Synode van 1946, doch het meerendeel van de andere bestuursleden achtte dit onmogelijk omdat voor de „vrijgemaakten“ de Synode van de anderen immers geen waarde had en men een onmiddellijke duidelijke uitspraak van den Bond wilde hebben waar men houvast aan had.

Hoe het mogelijk is geweest, dat het Bondsbestuur in de tweede vergadering practisch alles heeft terug- genomen wat in de eerste vergadering was vastgelegd, dat ben ik niet bij machte te verklaren.

Wel blijkt uit den gang van zaken en de gepubliceerde verklaring of toelichting duidelijk, dat er voor de „vrij- gemaakte“ vereenigingen geen plaats is in den Bond tenzij zij zich willen voegen naar de synodocratische in- zichten.

Dat nu is onmogelijk!

Daarom is het ook maar het beste, dat wij dit hier duidelijk zeggen en dit ook aan het bestuur van den Bond mededeelen, onder opzegging van het lidmaatschap voor zoover men lid is geworden van dien Bond.

En dat we dan verder onzen eigen weg gaan, door een eigen Bond te stichten.

De „vrijgemaakte“ vereenigingen, die met ons hun schouders willen zetten onder deze nieuwe taak (en we hopen, dat er geen enkele achterblijft) kunnen zich melden bij Mevrouw M. van Bekkum-Velders, Prins Hendrikkade 138, Rotterdam.

De van den ouden Bond zich vrijgemaakt hebbende vereenigingen moeten n.l. met het Bestuur van dien Bond overleggen over hun recht op een aandeel uit de bezittingen van dien Bond.

Rotterdam.

A. W. BOS.

(NASCHRIFT. We zijn inzendster dankbaar voor haar nadere toelichting. De gang van zaken is wel leerzaam; natuurlijk zijn er weer „invloeden“ geweest. — Overi- gens meenen wij, dat de „oplossing“ van 15 Augustus evenmin als de latere plausibel is geweest. Het ge- schied met de woorden „interpretatie“ en „opvatting“ moet maar eens een einde nemen. „Weerspreken“ wat „1905“ zegt, is wat anders dan een bepaalde „opvatting“ van „1905“ huldigen. „Ja“ en „neen“ zijn geen „op- vattingen“ van één en dezelfde zaak. De synodocraten hebben nu eenmaal gezegd, en zeggen het nog, dat de vrijgemaakten een valsche leer brengen. Ik vind het dom, maar dat doet er niet toe. Dat wegsturen en uit- bannen moeten we niet bagatelliseren; dat is precies in de lijn der synodocratische leiders, die den één uit- werpen om wat ze in anderen met 't grootste genoegen toelateren. Hun verraad van bepaalde personen moet men niet volgen.

Overigens concludeert inzendster tot vrijmaking van de zonden van den Vrouwenbond, weshalve we haar stuk gaarne plaatsen.

Redactie).

Geachte redactie.

Eenigen tijd geleden besprak U in „De Reformatie“ de naam, die onze Gereformeerde Kerken (onderh. art. 31) blijvend zullen voeren. Daarbij kwam o.a. ook ter sprake de event. moeilijkheden op postaal gebied. Daar ik jarenlang werkzaam ben bij de P.T.T. zou ik al onze kerken (via „De Reformatie“) willen adviseeren: vermeld altijd op Uw adressen niet alleen de naam: Kerke- raad Gerof. Kerk (onderh. art. 31), maar schrijf er steeds bij: p/a. Den Heer Scriba, en diens volledig adres, of, (wanneer de gemeente een elgen Predikant bezitten mag), diens naam op het adres.

Wanneer dit advies (in alle bescheidenheid U ge- ven) zoo letterlijk wordt opgevolgd, zal nooit Uw cor- respondentie aan het verkeerde adres besteld worden!

Want het P.T.T. personeel heeft de uitdrukkelijke op- dracht altijd alle correspondentie te bezorgen op het adres (dus: straat en huisno.) dat op de enveloppe staat vermeld.

Bovendien kan iedere scriba (en Predikant) verzoeken bij den Directeur (of Kantoorhouder) der P.T.T. te willen bevorderen, dat de correspondentie bestemd voor: de Gereformeerde Kerk (onderh. art. 31) ter plaatse waar men woont, steeds wordt bezorgd bij den heer Scriba der Kerk, met vermelding van diens naam en volledig adres.

Verkeerde bestelling is dan absoluut uitgesloten! En diensvoortschrift is, dat er met zulk verzoek altijd reke- ning moet worden gehouden. Waar dit misschien bij velen nog onbekend is, geef ik dit, in het belang onzer Kerken, hier even door.

Met br. groeten,
P. J. DE LUGT.

De verbroekeling van onze pers.

Van verschillende zijden werd mijn meening gevraagd over de verbroekeling van onze vrij gemaakte kerke- lijke pers.

Zijn we hiertoe op één goeden weg?

Ik wil er graag mijn meening over zeggen, te meer nu een paar andere kerkelijke bladen landelijke allures gaan aannemen en blijkbaar via onze kerkeraden en den Boekhandel probeeren hun opslagcijfers te verhoogen, natuurlijk ten koste van het weekblad De Reformatie.

Men zegt wel, „we willen De Reformatie geen concu- rentie aandoen, maar slechts meer „populaire“ lectuur onder ons volk brengen“, doch dit is eenvoudig een smoesje (om het ook maar eens „populair“ te zeggen) de bedoeling is zelf een stevig orgaan op te bouwen, ten koste van een zusterblad, dat men niet in den weg zegt te staan.

We vinden het een in-droeve praktijk en hebben dat ook ronduit in particuliere correspondentie tot de be- trokken hoofdredacties der bladen gezegd.

Wanneer men zegt een „populair blad“ te willen geven, zegt men meteen „De Reformatie is dat niet“. Zouden we niet eens beginnen met ons niet verder schul- dig te maken aan deze „legendevoering“, die onder ons volk veel kwaad kan doen? Wie regelmatig de lectuur van onzen hoofdredacteur leest, weet heel goed, dat deze zeer populair schrijft en door ieder lezer, ook den een- voudigste best te volgen is. Bovendien zijn de heeren hoofdredacteurs van Reformatiestemmen en van dat blad uit het Noorden, dat pas opgericht werd, wel de allerlaatsen die daarover iets zeggen mogen. De Vonk is direct nadat De Reformatie opnieuw verscheen, uit- genoodigd daarin te schrijven, hetgeen hij om de een of andere reden niet gedaan heeft, maar dat ligt niet aan De Reformatie en Ds Bremmer is zelfs begonnen als eerste een serie hoofdartikelen te geven in ons blad, zoodat deze heeren zich in geen geval te beklagen heb- ben. Zij hebben de kans volop gehad De Reformatie „populair“ te maken, wanneer zij hun lectuur populair wenschen te noemen.

Dan is er nog een gegeven woord van Reformatiestem- men, gegeven bij Ds Knoop in huis aan onzen hoofd- redacteur, waar Prof. dr Schilder officieel gezegd werd, dat men alleen nog maar een poosje verder wilde gaan met Reformatiestemmen, zoolang n.l. de papier-vergun- ning dubieus was. Wat dit blad daarna echter is begin- nen te doen, komt met deze belofte in lijnrechte tegen- spraak. In hoeverre de hoofdredacteur daar zelf ook bij betrokken is, weten we niet, maar hij had zich, voor hij zich aan dat blad verbond, te dazer zake toch eerst wel eens behoorlijk kunnen doen inlichten, ook van andere zijde dan van de uitgevers van Ref.stemmen.

Waarom wij bezwaar maken tegen deze verbroke- ling van onze vrij gemaakte pers?

Om twee redenen.

In de eerste plaats omdat men zegt onze kerken er mee te willen „dienen“, maar practisch de zaak der vrij gemaakte kerken er schade mee berokkend.

En dat wel om de heel eenvoudige reden, dat er voor meer dan één flink landelijk kerkelijk orgaan in onzen kleinen kring geen plaats is.

We spreken uit ervaring, die ongeveer een vijf en twintig jaar beslaat, en op grond daarvan zeggen wij het volgende: Wanneer straks de geldschaarschte door- werkt, (en die zal doorwerken, veel funester dan vóór 1940, men make zich geen illusies) wreekt zich dat al- leereerst en allermeest op de weekbladen. Daarop be- zuinigen de menschen het allereerst, wat te begrijpen is.

En hoe ging het vóór 1940, toen we economisch in veel gunstiger positie verkeerden dan nu? De Heraut takelde gaandeweg af en had op het laatst geen duizend abonne- s meer over. Credo ging teh gronde bij gebrek aan abonne's. Het Calvinistisch weekblad moest nog in 1941, toen er al veel van haar concurrenten gesneuveld waren, soebatten bij haar abonne's brengt ieder toch een nieu- wen abonné aan, anders gaan we ten gronde.

En Pro Ecclesia, dat dezelfde pretentie voerde als Ref. Stemmen en dat blad van Ds Bremmer, n.l. het wilde „populair“ zijn, werd door onze firma in 1940 overge- nomen, terwijl dit blad toen nog slechts 392 betalende abonne's bezat.

Alleen De Reformatie had tot het laatste toe haar getal steeds weten te handhaven.

Dacht men heusch, dat het nu beter zal gaan, nu de kring veel kleiner geworden is en we een tijd van groote verarming te gemoet gaan?

Het zal er spoedig op uitloopen, dat we allemaal met elkaar noodlijdend worden en geen van allen in staat zullen zijn een behoorlijk landelijk blad te financieren.

En dat zal de schuld van onze ellendige verbroke- ling zijn, en tot onherstelbare schade lijden van de vrij gemaakte kerken.

Het is mijn vaste overtuiging, dat er in onzen betrek- kelijk kleinen kring slechts plaats is voor één flink landelijk orgaan en verder misschien voor enkele plaat- selijke kerkbodes van eenig formaat.

En waarom zou dat niet genoeg zijn?

Weet ge waarmee onze vrij gemaakte kerken gediend zijn? Met één groot landelijk orgaan, waarin de geboren- schrijvers regelmatig ons volk voorlichten. Dat kan dan